

Alena Oharková

Zpravodajství českých televizí jako komunikační projevy

(bakalářská práce FHS UK, 53ss plus přílohy přepisů textů+ originály na CD-ROM)

Posudek vedoucího práce

0. Audiovizuální média ve svém stále stoupajícím vlivu na vývoj společnosti (jehož míra doufám nikdy nedostoupí katastrofické úrovně předpovídané v známém Bradburyho science-fiction), v Americe od let třicátých a čtyřicátých, v Evropě pak od let padesátých a šedesátých stala se v posledních dvaceti-třiceti letech i předmětem odborného zájmu, který vychází z jednotlivých disciplín, jako jsou antropologie komunikace, jazykověda, textologie, teorie komunikace, sociologie, ale i psychologie a řada dalších oborů. Jako odchovanec pražské školy byl jsem a vždy budu zastáncem názoru, že odborný přístup k audiovizuálním médiím, chce-li si vybudovat profesionálně-disciplinární základ, musí vycházet z analýzy faktických dat a jejich korpusů, od jejichž rozboru se teprve můžeme dostávat k zobecňujícím teoretickým závěrům obecnější multidisciplinární povahy.

1. Jsem rád, že i autorka předkládané bakalářské práce přijala tuto mou zásadu a za základ vzala přesně vymezený korpus dat, který je dán kvantitativně i kvalitativně určitým počtem zpravodajských relací dvou předních českých televizních sítí. Jádrem její práce se tedy drží "při zemi", je zakotveno v přesně definovaném korpusu, který je navíc k práci přiložen ve své nahrané i foneticky přepsané textové podobě. V tom je její největší přednost a první seriózní stupeň k vědecké práci, kterým ostatně bakalářská práce má především být.

1.1. Již získání a přepsání takového korpusu (Příloha 1 - cca 70 ss) je - na úrovni práce bakalářské - základem pro kladné hodnocení. Není příliš na závadu, že autorka nepřepsala sebrané texty přísně "foneticky", ale jakýmsi kompromisem mezi hodně volnou transkripcí a klasickým pravopisem. Kladem "rozvolněného" přístupu k přepisům textů je i důkladná *situační* analýza celého kontextu.

1.2. S takto zachycenými daty pak autorka dále pracuje a podává jejich analýzu v zásadě ve třech rovinách:

1.2.1. text -v zásadě partie uváděná sub 3.2, ale patří sem i některé poznámky o situačních vazbách textů analyzované v dalších partiích práce

1.2.2. jeho mluvená konkrétní realizace- v zásadě partie uváděná sub 3.3., ale opět po různu i jinde (z hlediska pražské školy by to mohlo lákat k rozlišení langue x parole)

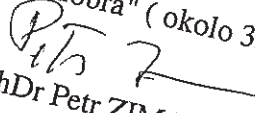
1.2.3. kontext (většinou parajazykový nebo mimojazykový).-v zásadě partie 3.4, ale opět poznámky po různu i jinde.

1.3. K autorčině analýze můžeme mít připomínky z hlediska metodologie jednotlivých disciplín: jako lingvistovi se mi např. nelíbí její (podle mého názoru zbytečně zjednodušující a nepřesná) poznámka o rovinách jazyka (pozn. 7 na s.19 dole), převzatá z okrajové praktické příručky a úplně pomíjející základní teoretické pojmy jazykového strukturalismu), podobně mám výhrady proti rozboru stylů a publicistického stylu (silně ovlivněné dnes již do značné míry překonanou prací Čechové). I jako autor dnes již půl staletí staré fonetické studie o mluvním tempu v

češtině¹ (založené již tenkrát na textech přepsaných českých mluvených filmů) bych měl připomínky k jejímu pojetí funkce tempa na s. 28 a d. Nicméně nelze nevidět, že postupuje od konkrétních fakt k obecnějším závěrům, jež nakonec vyústí v komplexní pozorování o rozdílných technikách podání zpravodajských relací na obou českých sítích. Výsledky jsou nakonec i zcela pragmaticky vidět na datech o sledovanosti. Musíme tedy říci, že v sebrání dat, vymezení dat a jejich analýze odvedla autorka kus velmi dobré práce.

2. Na těchto pozitivních aspektech autorčiny práce nic nemění skutečnost, že (zvláště v úvodní kapitole pod názvem Komunikace) podlehla do jisté míry některým současným snahám prezentovat pod hlavičkou vědeckého zájmu o komplexní pohled na média, a zvláště o televizní médium, povrchní zobecnující soudy, jež se na jedné straně utápějí v stále přeformulovaných zdánlivě profesionálních abstraktních teoriích a poučkách. Zde jde o to, že pod multidisciplinálních, didakticko-praktických a srovnávacích pouček. Zde jde o to, že pod multidisciplinálních, didakticko-praktických a upuštění od metodologických pilířů jednotlivých disciplin. Jsou-li základy metodologie jednotlivých disciplin rozvolněny nebo opuštěny, nejsme na poli komplexní multidisciplinárnosti, ale na pomezí diletantismu, jenž v rovině praktických rad končí mediálním šarlatánstvím. To není ovšem případ autorky naší práce, její chyby v citovaném přehledu jsou v tom, že převzala některé takové názory (jako např. o vztahu komunikace a interakce v tabulce na s.8) a nedokázala se jim kriticky postavit. Mladý začínající badatel samozřejmě nemusí vždy se pouštět kriticky do módních teorií (či spíše pseudoteorií), ale jistá míra kritičtějšího přístupu by byla bývala na místě. Na štěstí v této práci zůstalo tomu tak pouze v úvodních přehledech, jak již vpředu řečeno, vlastní autorčina práce s daty v dalších partiích je velmi dobrá.

Navrhuji proto hodnotit práci v pásmu "velmi dobrá" (okolo 35-37 bodů).
V Praze dne 12.3. 2007

Doc PhDr Petr ZIMA CSc

¹Petr Zima, K otázce klasifikace mluvného tempa. Slovo a slovesnost 20, 1959, 96-117.